

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2001/65/EG

av den 27 september 2001

om ändring av direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG och 86/635/EEG med avseende på värderingsreglerna för årsbokslut och sammanställd redovisning i vissa typer av bolag samt i banker och andra finansiella institut

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 44.2 g i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) I artikel 32 i rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 om årsbokslut i vissa typer av bolag ⁽⁴⁾ föreskrivs att posterna i årsbokslutet skall värderas på grundval av principen om värdering till anskaffnings- eller tillverkningskostnad.
- (2) Genom artikel 33 i direktiv 78/660/EEG får medlemsstaterna tillåta eller fordra uppskrivning av vissa tillgångar, en på återanskaffningsvärdet baserad värdering av vissa tillgångar eller en värdering av posterna i årsbokslutet enligt andra värderingsmetoder som tar hänsyn till inflationen.
- (3) I artikel 29 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 om sammanställd redovisning ⁽⁵⁾ föreskrivs att tillgångar och skulder som skall ingå i den sammanställda redovisningen skall värderas i överensstämmelse med artiklarna 31–42 och 60 i direktiv 78/660/EEG.
- (4) I artikel 1 i rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut ⁽⁶⁾ föreskrivs att tillgångar och skulder skall värderas i överensstämmelse med artiklarna 31–42 i direktiv 78/660/EEG, om inte annat föreskrivs i direktiv 86/635/EEG.
- (5) För försäkringsföretag skall årsbokslut och sammanställd redovisning upprättas enligt rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag ⁽⁷⁾. Ändringarna

i direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG gäller inte bestämmelserna i direktiv 91/674/EEG, men kommissionen kan komma att lägga fram liknande förslag om ändring av det direktivet efter samråd med den relevanta rådgivande kommittén.

- (6) De internationella finansmarknadernas dynamiska karaktär har medfört en vidsträckt användning inte bara av traditionella primära finansiella instrument som aktier och obligationer utan också av olika derivatinstrument, som terminskontrakt, optioner och swappar.
- (7) Ledande normgivare på redovisningsområdet i världen har börjat överge den värderingsmetod som baseras på den historiska kostnaden för sådana finansiella instrument till förmån för en redovisning till verkligt värde.
- (8) I kommissionens meddelande om Harmonisering av redovisningssystemet, en ny strategi i förhållande till det internationella harmoniseringssystemet, uppmanas Europeiska unionen att verka för att behålla överensstämmelsen mellan gemenskapens redovisningsdirektiv och utvecklingen i den internationella normgivningen på redovisningsområdet, i synnerhet inom International Accounting Standards Committee, IASC.
- (9) För att denna överensstämmelse mellan internationellt erkända redovisningsstandarder och direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG och 86/635/EEG skall behållas, måste de senare ändras så att vissa finansiella tillgångar och skulder kan värderas till verkligt värde. Därigenom kommer europeiska företag att kunna upprätta sin redovisning i överensstämmelse med den internationella utvecklingen.
- (10) Denna ändring av direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG och 86/635/EEG är i linje med kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet av den 13 juni 2000 om EU:s strategi för finansiell rapportering, där det föreslås användning av internationella redovisningsstandarder (IAS) för utarbetandet av sammanställda redovisningar för börsnoterade företag. Syftet med denna ändring är att möjliggöra tillämpningen av den internationella redovisningsstandarden för redovisning i balans- eller resultaträkningen samt värdering av finansiella instrument.

⁽¹⁾ EGT C 311 E, 31.10.2000, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 268, 19.9.2000, s. 1.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 15 maj 2001 (ännu ej offentliggjort i EGT) och rådets beslut av den 30 maj 2001.

⁽⁴⁾ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom direktiv 1999/60/EG (EGT L 162, 26.6.1999, s. 65).

⁽⁵⁾ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

⁽⁶⁾ EGT L 372, 31.12.1986, s. 1.

⁽⁷⁾ EGT L 374, 31.12.1991, s. 7.

- (11) För att finansiell information från hela gemenskapen skall kunna jämföras, måste medlemsstaterna införa ett system för redovisning till verkligt värde för vissa finansiella instrument. Medlemsstaterna bör tillåta att alla företag eller vissa kategorier av företag som omfattas av direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG och 86/635/EEG antar detta system för såväl årsbokslut som sammanställd redovisning eller enbart för sammanställd redovisning. Dessutom bör medlemsstaterna få fordra att alla företag eller vissa kategorier av företag antar detta system för såväl årsbokslut som sammanställd redovisning eller enbart för sammanställd redovisning.
- (12) Redovisning till verkligt värde bör endast ske för poster där det finns långtgående internationell enighet om att redovisning till verkligt värde är lämplig. För närvarande råder enighet om att redovisning till verkligt värde inte bör tillämpas för alla finansiella tillgångar och skulder, till exempel inte för flertalet av dem som inte ingår i en banks handelslager.
- (13) Noterna till redovisningen bör innehålla vissa upplysningar om de finansiella instrument i balansräkningen som har tagits upp till verkligt värde. Förvaltningsberättelsen bör ge en indikation av företagets mål och policy för riskstyrning vad gäller användningen av finansiella instrument.
- (14) Derivatinstrument kan ha stor betydelse för ett företags finansiella ställning. Upplysningar om derivatinstrument och deras verkliga värde får anses lämpligt även om företaget inte tillämpar redovisning till verkligt värde. För att begränsa den administrativa bördan för små företag bör medlemsstaterna tillåtas att undanta dessa från upplysningskravet.
- (15) Redovisning av finansiella instrument är ett område inom finansiell rapportering som utvecklas snabbt och som därför behöver ses över av kommissionen mot bakgrund av medlemsstaternas erfarenheter av redovisning till verkligt värde.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 78/660/EEG ändras på följande sätt:

1. Följande avsnitt skall införas:

"AVSNITT 7a

Värdering till verkligt värde

Artikel 42a

1. Med avvikelse från artikel 32 och med förbehåll för villkoren i punkterna 2–4 i denna artikel skall medlemsstaterna i fråga om alla bolag eller vissa kategorier av bolag tillåta eller fordra en värdering till verkligt värde av finansiella instrument, inklusive derivatinstrument.

Ett sådant tillstånd eller krav får begränsas till sammanställda redovisningar enligt direktiv 83/349/EEG.

2. I detta direktiv skall varubaserade avtal som ger endera avtalsparten rätt att betala med kontanter eller något annat finansiellt instrument anses som derivatinstrument, utom när

a) de har ingåtts för och fortsätter att uppfylla bolagets förväntade inköps-, försäljnings- eller användningsbehov,

b) de utformades för detta ändamål när de ingicks, och

c) de förväntas att regleras genom leverans av varan.

3. Punkt 1 skall endast tillämpas på sådana skulder som

a) ingår som en del i en handelsportfölj, eller

b) utgörs av derivatinstrument.

4. Värdering enligt punkt 1 skall inte tillämpas på

a) icke-derivata finansiella instrument som hålls till förfall,

b) lån och fordringar som härrör från bolaget och som inte innehas för handelsändamål, och

c) andelar i dotterföretag, intresseföretag och samriskföretag, ägarandelsbevis som har utfärdats av bolaget, avtal om villkorad ersättning i samband med företagskombinationer liksom andra finansiella instrument av sådan särskild karaktär att instrumenten, enligt vad som är allmänt accepterat, bör redovisas på annat sätt än andra finansiella instrument.

5. Med avvikelse från artikel 32 får medlemsstaterna, i fråga om alla tillgångar och skulder som uppfyller kraven för en säkrad post enligt ett system för säkringsredovisning till verkligt värde, eller en bestämd del av sådana tillgångar eller skulder, tillåta värdering till det specifika belopp som fordras enligt det systemet.

Artikel 42b

1. Det verkliga värde som avses i artikel 42a skall bestämmas utifrån

a) ett marknadsvärde, för de finansiella instrument för vilka en tillförlitlig marknad med lätthet kan bestämmas; om ett marknadsvärde inte med lätthet kan bestämmas för ett instrument men däremot för dess beståndsdelar eller för ett liknande instrument, får instrumentets marknadsvärde härledas från värdet på beståndsdelarna eller på det liknande instrumentet, eller

b) ett värde som beräknas utifrån allmänt accepterade värderingsmodeller och värderingsmetoder för de instrument för vilka en tillförlitlig marknad inte med lätthet kan bestämmas. Sådana värderingsmodeller och värderingsmetoder skall ge en rimlig uppskattning av marknadsvärdet.

2. Sådana finansiella instrument som inte kan värderas på ett tillförlitligt sätt med någon av de metoder som beskrivs i punkt 1, skall värderas i enlighet med artiklarna 34–42.

Artikel 42c

1. Utan hinder av artikel 31.1 c skall, om ett finansiellt instrument värderas i enlighet med artikel 42b, en förändring av värdet tas med i resultaträkningen. En förändring av detta slag skall emellertid redovisas direkt i eget kapital i en fond för verkligt värde om

a) instrumentet är ett säkringsinstrument enligt ett system för säkringsredovisning som tillåter att en del av eller hela värdeförändringen inte tas med i resultaträkningen, eller

b) förändringen av värdet är orsakad av en kursförändring på en monetär post som utgör en del av ett bolags nettoinvestering i en utländsk enhet.

2. Medlemsstaterna får tillåta eller fordra att en förändring av värdet på en finansiell tillgång som är tillgänglig för försäljning, och som inte är ett derivatinstrument, redovisas direkt i eget kapital i fonden för verkligt värde.

3. Fonden för verkligt värde skall justeras när beloppen i fonden inte längre är nödvändiga för genomförandet av punkterna 1 och 2.

Artikel 42d

När värdering till verkligt värde av finansiella instrument har tillämpats skall följande uppgifter lämnas i noterna:

a) De viktigaste bakomliggande antagandena för värderingsmodellerna och värderingsmetoderna, när verkliga värden har bestämts enligt artikel 42b.1 b.

b) För varje kategori av finansiella instrument, det verkliga värdet, de förändringar av värdet som redovisats direkt i resultaträkningen liksom de förändringar som redovisas i fonden för verkligt värde.

c) För varje kategori av derivatinstrument, upplysningar om omfattning och typ, inklusive viktiga villkor som kan påverka beloppen, tidpunkt och säkerhet vad gäller framtida kassaflöden.

d) En tabell som visar förändringar i fonden för verkligt värde under räkenskapsåret.”

2. I artikel 43.1

a) skall hänvisningen i punkt 10 till ”artiklarna 31 och 34–42” ersättas med en hänvisning till ”artiklarna 31 och 34–42c”, och

b) skall följande punkt läggas till:

”14. När värdering till verkligt värde av finansiella instrument inte har tillämpats i enlighet med avsnitt 7a:

a) för varje kategori av derivatinstrument

i) instrumentens verkliga värde om ett sådant värde kan bestämmas med hjälp av någon av de metoder som anges i artikel 42b.1,

ii) upplysningar om instrumentens omfattning och typ, och

b) för de finansiella anläggningstillgångar som omfattas av artikel 42a, och som upptas till ett värde som överstiger det verkliga värdet och utan att alternativet att justera värdet i enlighet med artikel 35.1c aa har utnyttjats:

i) bokfört värde och verkligt värde för antingen de individuella tillgångarna eller lämpliga grupper av dessa individuella tillgångar,

ii) skälen till att det bokförda värdet inte har minskats, inklusive det stöd som finns för antagandet att det bokförda värdet kommer att återvinnas.”

3. Artikel 44.1 skall ersättas med följande text:

”1. Medlemsstaterna får tillåta sådana bolag som avses i artikel 11 att upprätta noter i förkortad form utan de uppgifter som krävs enligt artikel 43.1.5–43.1.12 och 43.1.14 a. Noterna skall dock sammanfattningsvis för alla berörda poster ange de i artikel 43.1.6 angivna uppgifterna.”

4. I artikel 46.2 skall följande punkt läggas till:

"f) vad gäller bolagets användning av finansiella instrument och när det är väsentligt för bedömningen av dess tillgångar, skulder, finansiella ställning och vinst eller förlust,

- bolagets mål och policy för finansiell riskstyrning, inklusive dess säkringspolicy för varje viktig typ av planerad transaktion där säkringsredovisning används, och
- bolagets exponering för priskrisk, kreditrisk, likviditetsrisk och kassaflödesrisk."

5. Hänvisningen i artikel 59.2 a och b till "artiklarna 31–42" skall ersättas med en hänvisning till "avsnitt 7 eller 7a".

6. Följande artikel skall införas:

"Artikel 61a

Senast den 1 januari 2007 skall kommissionen göra en översyn av bestämmelserna i artiklarna 42a–42d, 43.1.10 och 43.1.14, 44.1, 46.2 f och 59.2 a och 59.2 b utifrån erfarenheterna av tillämpningen av bestämmelser om redovisning till verkligt värde och med beaktande av den internationella utvecklingen på redovisningsområdet och, om så är lämpligt, lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet om ändring av de ovan nämnda artiklarna."

Artikel 2

Direktiv 83/349/EEG ändras på följande sätt:

1. Artikel 29.1 skall ersättas med följande:

"1. Tillgångar och skulder som skall ingå i den sammanställda redovisningen skall värderas enligt enhetliga metoder och i överensstämmelse med avsnitten 7 och 7a samt artikel 60 i direktiv 78/660/EEG."

2. I artikel 34

a) skall hänvisningen i punkt 10 till "artiklarna 31 och 34–42" ersättas med en hänvisning till "artiklarna 31 och 34–42c", och

b) skall följande punkter läggas till:

"14. När värdering till verkligt värde av finansiella instrument har tillämpats i enlighet med avsnitt 7a i direktiv 78/660/EEG

- a) de viktigaste bakomliggande antagandena för värderingsmodellerna och värderingsmetoderna, när verkliga värden har bestämts enligt artikel 42b.1 b i det direktivet,

b) för varje kategori av finansiella instrument, det verkliga värdet, de förändringar av värdet som redovisats direkt i resultaträkningen liksom de förändringar som redovisas i fonden för verkligt värde enligt artikel 42c i det direktivet,

c) för varje kategori av derivatinstrument, upplysningar om omfattning och typ, inklusive viktiga villkor som kan påverka beloppen, tidpunkten och säkerheten vad gäller framtida kassaflöden, och

d) en tabell som visar förändringar i fonden för verkligt värde under räkenskapsåret.

15. När värdering till verkligt värde av finansiella instrument inte har tillämpats i enlighet med avsnitt 7a i direktiv 78/660/EEG

a) för varje kategori av derivatinstrument

i) instrumentens verkliga värde om ett sådant värde kan bestämmas med hjälp av någon av de metoder som anges i artikel 42b.1 i det direktivet,

ii) upplysningar om instrumentens omfattning och typ, och

b) för finansiella anläggningstillgångar som omfattas av artikel 42a i det direktivet, och som upptas till ett värde som överstiger det verkliga värdet och utan att alternativet att justera värdet i enlighet med artikel 35.1 c aa i det direktivet har utnyttjats

i) bokfört värde och verkligt värde för antingen de individuella tillgångarna eller lämpliga grupper av dessa individuella tillgångar,

ii) skälen till att det bokförda värdet inte har minskats, inklusive det stöd som finns för antagandet att det bokförda värdet kommer att återvinnas."

3. I artikel 36.2 skall följande punkt läggas till:

"e) vad gäller företagets användning av finansiella instrument och när det är väsentligt för bedömningen av tillgångar, skulder, finansiell ställning och vinst eller förlust,

— företagets mål och policy för finansiell riskstyrning, inklusive deras säkringspolicy för varje viktig typ av planerad transaktion där säkringsredovisning används, och

— företagets exponering för priskrisk, kreditrisk, likviditetsrisk och kassaflödesrisk."

4. Följande artikel skall införas:

"Artikel 50a

Senast den 1 januari 2007 skall kommissionen göra en översyn av bestämmelserna i artiklarna 29.1, 34.10, 34.14 och 34.15 samt 36.2e utifrån erfarenheterna av tillämpningen av bestämmelser om redovisning till verkligt värde och med beaktande av den internationella utvecklingen på redovisningsområdet och, om så är lämpligt, lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet om ändring av de ovan nämnda artiklarna."

Artikel 3

Artikel 1.1 i direktiv 86/635/EEG skall ersättas med följande:

"1. Artiklarna 2 och 3, artikel 4.1 och 4.3-4.5, artiklarna 6, 7, 13 och 14, artikel 15.3 och 15.4, artiklarna 16-21, 29-35 och 37-41, artikel 42 första meningen, artikel 42a-42d, artiklarna 45.1, 46.1 och 46.2, artiklarna 48-50 och 50a, artikel 51.1, artiklarna 56-59, 61 och 61a i direktiv 78/660/EEG skall gälla i fråga om de institut som anges i artikel 2 i det här direktivet, om annat ej föreskrivs i det här direktivet. Artikel 35.3, artiklarna 36 och 37 och artikel 39.1-39.4 i det här direktivet skall dock inte gälla i fråga om tillgångar och skulder som värderas i enlighet med avsnitt 7a i direktiv 78/660/EEG."

Artikel 4

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv före den 1 januari 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 27 september 2001.

På Europaparlamentets vägnar

N. FONTAINE

Ordförande

På rådets vägnar

C. PICQUÉ

Ordförande